Funded by
the European Union

کورنۍ باغچه

کورنی باغ څه شي دی؟

کورنی باغ یوه کوچن□ □مکه ده چ□ کورته ن□د□ وی چیر□ چ□ کورن□ کولی شي تازه سبزیجات لکه پیاز، پالک، رومی بانجان، کدو او نور د ور□نی مصرف لپاره وکری. دا باغ کورن□ ته روغتیایی او ارزانه خوا□ه برابروی.

د کورنی باغ جو□ولو لپاره، داس□ □ای انتخاب ک□ئ چ□ لاند□ شرایط پوره کوی:

آوبه:

- داس□ □ای انتخاب ک□ئ چ□ اوبه ل□ول ورته په اسانه ترسره شي

خاوره:

- د باغ خاوره باید له کثافاتو او کک□و اوبو پاکه وی.
- تیاره رن□ او نرمه خاوره، د کرن□ لپاره بهتره ده.
- خ□ینه خاوره اوبه ساتی خو سخته وی.

لمر و□ان□□:

- باغ باید داس□ □ای ک□ وی چ□ لمر ورته ورسی□ی.
- نباتات ل□ تر ل□ه ۶ ساعته مستقیم لمر ته ا□تیا لری.
- لمر بو□ی ته □ه وده ورکوی، او آفتونه او ناروغ□ کموی.
- که باغ جنوب ته وی، په هر موسم ک□ لمر ورته را□ی.

مایکرو اقلیم:

- باغچه باید په داس□ □ای ک□ وی چ□ د تند باد □خه خوندی وی، مثلا د کور یا ون□ تر□ن□.

ساتنه:

- باغ باید د حیواناتو او ماشومانو □خه خوندی وی.
- باغ د ان□□ په من□ ک□ جو□ ک□ه.
- د باغ شاوخوا ک□ار□، یا اغزن بو□ی وکرئ تر□و ساتنه ی□ وشي.

آبیاری/اوبه ورکؤنه:

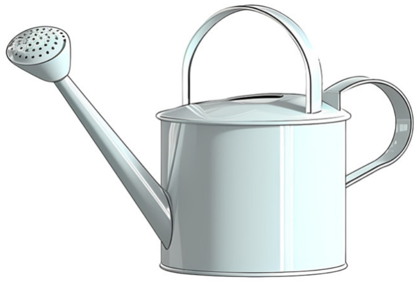

- لمده او نرمه خاوره چ□ کندل ی□ اسانه کی□ی .

د □مک□ برابرول (اماده کول):

- ټوله ځمکه تر ۲۵ سانتی مترو پورې پاکه کړه.
- د بیلچې کولو وروسته، ځمکه د یوې اونۍ لپاره لمر ته پرېږدئ ترڅو حشرات او ناروغۍ ووژني.
- واښه، ډبرې، ریښې، او کثافات لرې کړئ.
- د حیواناتو سره یا کمپوسټ اضافه کړئ او له ښو خاورو سره یې ګډ کړئ
- ځمکه هواره کړه چې اوبه هر ځای ته ورسیږي.

ځمکه د دوو برخو لپاره چمتو کړئ:

- سبزیجات چې مستقیم کرل کیږي
- سبزیجات چې په لوړه ځمکه کرل شوی وي

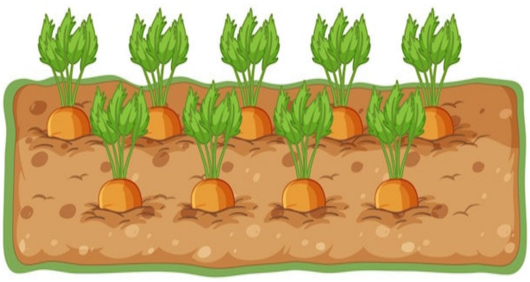

اوس □مکه د کرلو لپاره تیاره ده!

سره

سره ورکول د د معنا لري چ د خاوري لپاره ضروری عناصر چمتو کلي شي. د مناسب انداز سر استعمال د خاوري د کيفيت ساتلو ک مرسته کوي. د سر استعمال بايد د خاوري د ازموين پايلو او د نباتاتو د ودي پر اساس

طبيعي سره ورکونه:

کمپوست:

کمپوست يوه طبيعي سره ده چ د نبات، حيواناتو او کورنيو فاضله موادو له تجزي خه جوي. دا د بکترياو په مرسته او په تودوخه (له۴۰ تر ۷۰ درج) ترسره کي. کمپوس خاوره حاصلخيزه کوي او بو ته وده ورکوي. طبيعي سره د کيمياوی سر په پرتله غوره او ب ضرره دي.

هغه مواد چ کمپوست تشکيلوی	
«قهوه‌ای» تقريبا ¾ کمپوست	«شين» تقريبا ¼ کمپوست
• خزاني پاي • شنه واه • و پا يا د ار بور • واه • کاغذ که ر نسواری مواد اضافه شي، د کمپوست کولو پروسه به ورو شي	• تازه راول شوی شنه واه (ترجيحاً پرته له پاخه شوی تخم) • واه او د بو پات شونی • د پخلني خه د سبزيجاتو کثافات • د حيواناتو فضله مواد • د حيواناتو داخلي برخ – د وزن وروسته زخمونه • ادرار (دا يوه قوی ماده ده، نو يواز ل مقدار ته اتيا ده) که ر مقدار شنه مواد ور اضافه شي، کمپوس به بد بوی ولري.

توده کمپوست

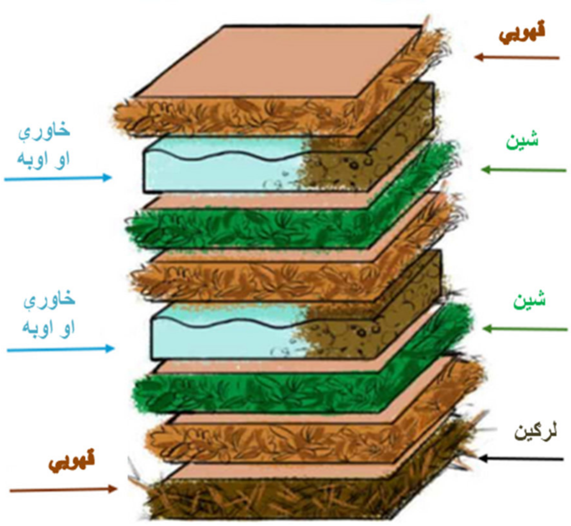

د کمپوست د کندو ستونزې او حل لارې يې

□□	ستونزه	حل لار□
کمپوست بد بوی کوی	کافی هوا نشته	مواد پک□ تاو را تاو ک□ئ
کمپوست لوند دی او په من□ ک□ □رم دی، خو په نورو □ایونو ک□ نه دی	کنده □□ره کوچن□ ده.	مخکینی جمع شوی مواد له نویو هغو سره یو □ای ک□ئ او یوه نوی کنده وکندئ
توده نمجنه او خوشبویی ورکوی، خو □رم نه دی.	د نایتروجن کم□ت	د نایتروجن منبع لکه تازه سر□، د وین□ سر□ یا پر□ شوی چمن سره □□ه ک□ئ

کمپوست هغه وخت د استعمال لپاره چمتو دی چ□ نسواری رن□ راو□ی او په بشپ□ □ول تجزیه شوی وی.

د استعمال طريقه: يو مو□ی کمپوست د سبزی له ک□ت سره په یوه ژور □ای ک□ اضافه ک□ئ، یا د تخم اچولو مخک□ (لکه کچالو یا غنم) د ک□ت ک□ار□ ته واچوئ، او یا د میو□ ونو د ری□و شاوخوا خاوره ک□ ی□ □□ ک□ئ.

حیوانی فضله مواد:

حیوانی فضله مواد چ□ له غوجلو ترلاسه ک□□ی، د نباتاتو د ود□ لپاره کافی مغذی مواد لری. له حیواناتو ترلاسه شو□ سره باید له ۳ تر ۶ میاشتو پور□ وساتل شی او وروسته خاور□ ته ورزیاته شی. په هر جریب □مک□ ک□ د د□ موادو له ۱ تر ۲ م□رک □نه مناسب دی.

شنه سره:

نباتات لکه وا□ه یا لوبیا د حاصلخیز□ او د خاور□ رطوبت ساتلو لپاره کرل ک□□ی. د تخمونو له تولید مخک□، □ول دا بو□ی لـه خاور□ سره □□□□ی تر □و د خپلو ری□و او پا□و □خه مـغـذی مواد خاورو ته ورزیات ک□ی.

پروسس شوی ادرار :

تازه انسانی او حیوانی ادرار د نبات د ود□ لپاره د نایتروجن او نورو مغذی موادو ب□ایه سرچینه ده. ادرار کـولای شی تازه یا د □و اونیو یا میاشتو لپاره په مهر شوی کوتی ک□ د ذخیره کولو وروسته وکارول شی. ادرار د اوبو سره په ۱۰:۱ نسبت ک□ رقیق ک□ئ او مستقیم ی□ خاور□ ته، د بو□و له پا□و □خه لر□ واچوئ.

د چر□انو فضله مواد:

د چر□انو سره ک□ نایتروجن، فاسفورس، او پوتاشیم شامل دی او د اغیزمن□ سر□ په تو□ه پیژندل شوی، خو باید رقیق شـی تر□و د بو□ی د سو□□دو مخه ونیسی.

د مایع سر□ د جو□یدو مرحل□:

- یوه برخه د چر□و فاضله موادو له اوبو سره په یوه کـاسـه ک□ □□ه ک□ئ.
- مخلوط □ه □□ ک□ئ، لو□ی پو□ ک□ئ، او د ۲ □خه تـر ۳ اونیو پور□ ی□ پری□دئ چ□ تخمیر شی او مغذی مواد اوبو ته انتقال ک□ی.
- مخلوط د ز□□ □و□□ سره صاف ک□ئ تر□و جامد توکی جلا شی او نرم مایع سره ترلاسه ک□ی.
- مایع سره د ۱ برخ□ سر□ او ۴ برخو اوبو نسبت سره □ـ□ه ک□ئ او بیا ی□ عیار ک□ئ.

د بو□و د ا□تیاوو سره سم ی□ رقیق ک□ه.

غیرعضوی سر□:

- معدنی طبیعی سر□: لکه د پوتاشیم نای□ری□ او د چون□ □بره، چ□ نباتاتو ته ا□ین معدنی مواد برابروی .
- مصنوعي سر□: په افغانستان ک□ تولید شوی کیمیاوی سر□ اکثره په ۵۰ کیلو □رامه ک□و□و ک□ شتون لري. دغه جامد□ کیمیاوی سر□ د نبات د ژر او مستقیم مصرف لپاره متمرکز مغذی مواد و□اند□ کوی.

په هر هکتار ک□ د کیمیاوی سر□ د کارولو اندازه، وخت او مرحل□:

یوریا (سپینه سره):

د کارون□ اندازه: په هر جریب ک□ له ۲۰ □خه تر ۴۰ کیلو□رامه پور□، نیمایی ی□ د کرلو پر مهال او پات□ نیمایی ی□ د ود□ په وخت ک□ وکاروئ.

د کارون□ وخت او مرحل□:

- د بو□ی له کرلو دمخه، د □مک□ د چمتو کولو او کرلو په وخت ک□
- د ود□ په لوم□یو مرحلو یا د □ل کیدو په مرحله ک□

توره سره:

د استفاد□ اندازه: د هر جریب لپاره له ۴۰ تر ۱۲۰ کیلو□رامه

د استفاد□ وخت او مرحل□:

- د چمتووالی او خ□وبولو په وخت ک□، د ک□ت کولو مخک□
- د ود□ موسم په پیل ک□، کله چ□ بو□ی د بشپ□ ود□ په حال ک□ وی.

پ□اشیمی سر□:

د استفاد□ اندازه: په هر جریب ک□ له ۳۰ تر ۴۰ کیلو□رامه

د استفاد□ وخت او مراحل:

- د کرلو □خه مخک□ د اصلی سر□ په تو□ه
- د ود□ په پیل ک□

بادرنګ:

بادرنګ یوه کلنه سبزي ده؛ ژیړ ګلان لري او بوټی یې تر ۴ مترو پورې وده کوي. د افغانستان بادَرنګ اوږدوالی له ۱۵ څخه تر ۲۵ سانتي‌مترو پورې دی. د بادَرنګ اصل هندوستان دی. د بادَرنګ ترکیب ٪۹۵ اوبه دي؛ خو شکراً، نشایسته، پروټین، د ویټامینونو زیات مقدار او پوټاشیم

د بادرنګ کرلو طریقه:

سمبول	د کرنې اړخونه	طریقه
	د تخم کرلو وخت	• د پسرلي او دوبي پېل (له حمل تر سرطان)
	د تخمونو د کښت ژوروالی	• تخم ژوروالی: له ۱.۵ تر ۲.۵ سانتي‌متر
	د بوټو تر منځ واټن	• له ۳۰ تر ۶۰ سانتي‌متر
	د کتارونو تر منځ واټن	• له ۱۰۰ تر ۱۵۰ سانتي‌متر
	د تخم د ضرورت وړ اندازه	• له ۱.۵ تر ۳ کیلوګرام فی هکټار

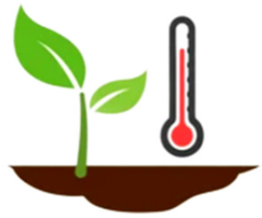	د ود□ لپاره مناسب اقليمي شرايط	• د نباتاتو د ود□ لپاره مناسبه تودوخه د تودو موسم: له ۲۵ □خه تر ۳۰ درج□ سانتي □راد
	طبيعي سر□	• له ۱۵ تر ۲۰ □ن في هک□ار
	توره سره	• له ۴۰ تر ۵۰ کيلوگرام في جريب
	يوريا (سپينه سره)	• له ۵۰ تر ۶۰ کيلوگرام في جريب په ۲ يا ۳ □وز په جلا □ول
	حيواني سره	• په هر جريب ک□ د□ له ۳ تر ۴ کسان (۳۰۰۰ تر ۴۰۰۰ کيلو□رامه) په بشپ□ه تو□ه خرابه شوی حيواني سره تطبيق ک□ی. • له ۸ □خه تر ۱۲ پور□ کسان د□ پاکه شوی حيواني سره په هر جريب ک□ له ک□ت مخک□ وکاروی.
	آبياري (ابخور)	• له هرو ۵ تر ۷ ور□و پور□، د هوا د حالاتو سره سم اوبه ورک□ئ. • په □مکه ک□ د اوبو د جمع ک□دو مخه ونيسئ.
	د محصولاتو را □ولول	• له ۱۵ تر ۲۵ □نه په هک□ار ک□ (د نوع او د ساتن□ طريقۀ له مخ□، توپير لري)

د بادرنگ د ناروغیو درملنه :

ناروغي	درملنه	ان□ور
سپینکی	• له مقاومو ارقامو استفاده • د فصلونو بدیله کرنه • د اوبو جذب او ساتلو و□تیا • د ک□و پا□□ شونو له من□ه و□ل • د اتیل فوایفیت المینیوم سره درملنه هر ۱۰-۱۵ ور□□	
آنتراکنوز	• د مقاوم □ولونو کارول • د سالمو تخمونو کارول • □ک□ پا□□ شونی له من□ه و□ل • د وا□و له من□ه و□ل • د مانکوزب سره سپر□ کول د دوه په زر ک□ نسبت سره (۲ □رامه په لیتر)	
د بو□ه میری ناروغي	• کرنه ک□ د تناوب دوران مراعتول • د مناسب□ □مک□ □اکل • د بادرن□ بو□و سره د اوبو د ا□یک□ مخنیوی • د خرابو شوو بو□و پا□□ شونی له من□ه و□ل • د زینب او متالاکسین د یوه □رام په اندازه په یوه متر مربع ک□ سپر□ کول • د پروپاموکارپ درمل کارول: کله چ□ ۵-۴ پا□□ وی – په یوه متر مربع ک□ ۲۵ □رامه – د بو□و شاوخوا وکاروئ	
موزائیک ناروغي	• سموم تیرام – زیرام • له ۱۰-۷ ور□و په وقفو سره تر هغ□ پور□ وکارول شي چ□ د کک□تیا شرایط موجود وی. • تخم کولای شی د بنومیل – تیوفانات – میتیل – یا پورته یاد شویو مصالحو یوه سره ضد عفونی شي.	

رومی بنجان / سره بنجان:

رومی بنجان د رم موسم سبزی ده. خلک رومی بنجان عموماً تازه، پاخه شوی، روب، چکنی او ساس په ول کاروی. دا نبات د تخم یا نهال خه کرلی کدی شي. رومی بنجان د صحت لپاره ر لری چ په ک اوسپنه، منرالونه او د A ، B او C ویامینونه شامل دی. په ۲۳ رامه رومی بنجانو ک ۹۴ سلنه اوبه دی، ل مقدار کلسیم، انرژی، پروین او د C ویامینونه هم لری. رومی بنجان مختلف ولونه لری او د رن، انداز او خوند له مخ

سمبول	د کرن اخونه	طریقه
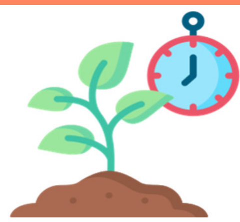	د تخم د کرلو وخت	• له ۱۵ د دلو تر ۱۵ د حوت
	د بوو تر من وان	• له ۳۰ تر ۴۵ سانتی‌متر
	د لیکو تر من وان	• له ۱۰۰ تر ۱۲۰ سانتی‌متر
	د ود د پر مخت وخت	• عموماً د انتقال خه له ۶۰ تر ۸۵ ورو وروسته وی، خو دا د هغ په ول پور ا لری.
	د تخم د اتیا و اندازه	• ۵۰ گرام په فی جریب ک

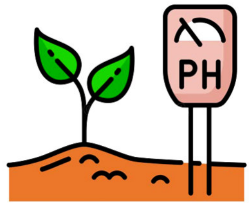	د خاور د پی اچ سطحه	• له ۵.۵ تر ۷.۵ پور باید وی
	طبیعی سره	• په هر هکتار ک له ۲۰ تر ۲۵ نه کمپوس یا حیوانی سره وکاروئ. • د کوچنیو مکو لپاره، په هر جریب ک له ۴ تر ۵ نه حیوانی سره وکاروئ.
	توره سره	• له ۳۰ تر ۴۵ کیلوگرام توره سره
	یوریا (سپینه)	• په دوو وختونو ک له ۴۰ تر ۴۵ کیلورامه توره سره (د کرلو مخک او د ملونو تولید مخک)
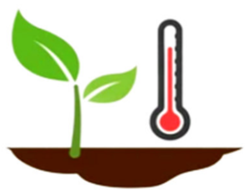	اين اقليم	• د حرارت درجه له ۲۱ خه تر ۲۷ سانتی راه پور ده. • رومی بانجان د یخ او ر حرارت (له ۳۵ سانتی ره پورته) په واند حساس دی.
	ریایی سیستم	• ریایی سیستم نسبتاً ژور دی. • ری معمولا له ۶۰ تر ۹۰ سانتی‌متر پور وده کوی، خو یری ری د خاورو په سر ۳۰ سانتی‌مترو ک تمرکز لری.
	د کرلو طریقه	• لومی بوی چمتو کیی او بیا په دوچو ک کرل کیی. • خاوره باید شلنه، نرمه او له ناروغیو خلاصه وی.
	آبیاری/اوبه ورکؤنه	• د کرلو په اولو وختونو ک هر ۱۰ ور وروسته باید اوبه ورکل شی. • په اوی ک هره اون یو ل اوبه ورکل شی.

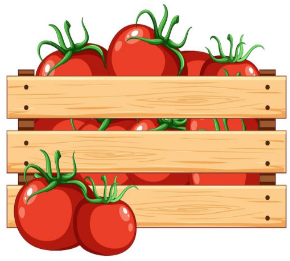	حاصل را ولول او ذخیره کول	• که چیر میوه لر ایونو ته انتقالی، باید د هغ راولول په هغه مرحله ک ترسره شي چ رن ی زی د ناشپت په شان وي. • د پروسس او تازه مصرف لپاره، میوه باید په بشپ رسدلی حالت ک راوله شي. • راولول باید د سهار په ساعتونو ک ترسره شي او میو په سیوری ک وساتل شي. • میو د راولولو خه تر ۱۰ ورو پور په یخچالونو ک ساتل کیدی شي.
	د حاصلاتو اندازه	• په فضا ک کرنه • په هر هکتار ک له ۲۵ تر ۳۵ نه (په هر مربع متر ک له ۲,۵ تر ۳,۵ کیلو رامه) • د اوده حاصل لرونکي هایبر ولونه (د ه زراعتي طریقو په رعایت سره): • په هر هکتار ک له ۵۰ تر ۶۰ نه (په هر متر مربع ک له ۵ تر ۶ کیلو رامه) • په لخانه ک کرنه په هر هکتار ک له ۱۰۰ تر ۱۵۰ نه (په هر متر مربع ک له ۱۰ تر ۱۵ کیلو رامه)

د رومي بنجانو عام□ ناروغ□:

ناروغي	دناروغ□ □ول	ان□ور
د میو□ سر خرابیدل / خوسا کیدل	• د ناروغ□ ن□□ □□ري وخت م□وه ک□ لیدل ک□□ي، که □ه هم □□ه، پا□ه او ری□□ ی□ هم کک□□دلي شي. • دغه ناروغي په م□وه ک□ □رد او ژور داغونه جو□وي.	
بو□ي خو□ونکي چینجي	• د □یپ□ریکس پو□ر د بو□ي د خرابوالي په لوم□یو وختونو ک□ په هر لیتر اوبو ک□ له ۱،۵ □رام سره حل ک□ئ او د محلول ورکول داسې وک□ئ چ□ د بو□و ب□خ □ه ویو□ي.	
شپشک	• د مکران ۲ ملی لیتر په یو لیتر اوبو ک□ وکاروئ یا میتا سیستوکس وکاروئ د □د□ لپاره چ□ د ونو مي□یو/چینجیو سره مبارزه وشي. • له بو□ي خراب□ پا□□ پر□ ک□ئ. پر خو□و موادو کک□ لمده ژی□ کاغذونه په یوه مناسب □ای ک□ نصب ک□ئ، د شپشک ضد درمل لکه آزینفوس، اندوسولفان او د پاراتیون په کارولو سره خپل بو□□ وژغورئ.	
شانکر بک□ریاو□	• د شانکر بکتریاو□ کولی شي د رومي بو□ي د وده کولو په □ولو پ□اوونو اغ□ز ولري. کله چ□ □وان بو□ي کک□ شي، ممکن ژر له من□ه ولا□ شي. د شانکر بک□ریا لوم□ني ن□□ په بو□و ک□ ودریدو او د ر□ونو، پا□□ د□و او □□ په او□دو ک□ د رو□انه کر□و جو□یدل دي.	
سوی یا □□ه و□ه ب□ه	• عموماً دا د م□و□ لاند□ برخه (□لکاه) ک□ □کاري. رومي م□و□ په د□ حالت ک□ اکثره خپله عادي ب□ه له لاسه ورکوي او شکل ی□ خراب□□ي، داس□ چ□ د □لکاه په ن□د□ ک□ لوی□ سوري یا نسواري □پونه د لر□ي په شکل ک□ □کاري.	

تور بانجان :

تور بنجان د رم موسم سبزي ده. دا نبات نرم دی او په رمه هوا ک ه وده کوي. په رمو سیمو ک د یو کلن ک‌ت لپاره کرل کي‌ی. ساقه ی ازغنه او لان ی سپین یا ارغواني دی چ په من ک ژی رن‌ه وي. د تورو بنجانو لو‌والي معمولا له ۵۰ تر ۱۵۰سانتی‌متره پور وي. پا‌ ی لوی او نرم دي. ین وحشي ولونه ی تر ۲۲۵ سانتی‌متره پور وده کوي. د تورو بنجانو م‌وه د ه‌ په یر، ‌دونک او تیاره ارغواني رن

د تورو بنجانو عام ناروغ:

سمبول	د کرکیل اخونه	طریقه
	د تخم کرلو وخت	• په رمو سیمو ک: د پسرلي په پیل ک تر اوسط دوبی پور په رمو سیمو ک: د مک د یخیدو خطر له من‌ه تللو وروسته
	د قطارونو تر م‌ن وا‌ن	• له ۵۰ تر ۶۰ سانتی‌متر
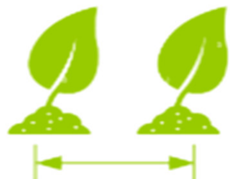	د بو‌و تر م‌ن وا‌ن	• له ۴۵ تر ۵۰ سانتی‌متر
	د لوی‌دو دوران ی	• له ۷۰ تر ۹۰ ور‌و وروسته له انتقال
	د تخم این مقدار	• په هر جریب مکه ک، ۴۰۰ رامه تخم ته اتیا ده. • که پلاستیکي پو وکارول شي، ون له ۳۵ تر ۴۵ ور‌و ک چمتو ک‌ی. • له یوه جریب مک شاوخوا ۲۱۰۰ نو ون ترلاسه ک‌

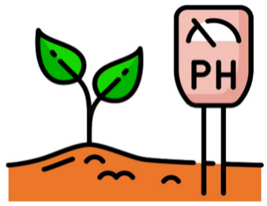	د خاور□ پی اچ	• له ۶.۰ تر ۷.۰ (په نسبتا تیزابی او نورماله خاروه ک□)
	طبیعي سر□	• له کرن□ مخک□ په هر هکتار ک□ له ۲۰ تر ۳۰ □نو پور□ چر□انو سره یا کمپوس□ وکارول شي. • د یوه جریب □مک□ لپاره، ۴ □نه د چر□انو سره کفایت کوی.
	توره سره	• ۵۰ کیلوگرامه فی هک□ار د ک□ت په وخت ک□
	یوریا (سپینه سره)	• ۵۰ کیلوگرامه سپینه سره په فی جریب □مکه ک□.
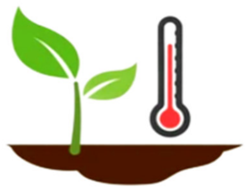	مناسب اقلیم	• د ود□ لپاره مناسب حرارت له ۲۷ □خه تر ۳۳ درج□ س□لسیوس (سانتی □ر□□) دی .
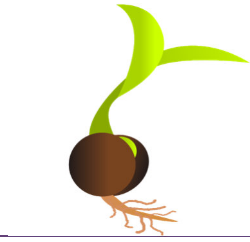	د ری□و سیستم	• قوی ری□ه یی سیستم (ژور□ اصلی ری□□) لری او □یر□ □ان□□□ لری؛ نرم او □□ خاور□ ته ا□تیا لری.
	د ک□ت □ول	• لوم□ی تخمونه په ساده خاوره ک□ وکری. • له ۴ تر ۶ اونیو وروسته، روغ بو□ی □□ چمتو شوی خاور□ ته چ□ د عضوی موادو □خه غنی وی ول□□دوئ. • خاوره باید لومایی وی، اوبه جذب ک□ی، مناسبه او حاصلخیزه وی.
	آبیاری / اوبه ورکونه	• بو□و ته باید منظم□ اوبه ورک□ل شي. • په وچه هوا ک□، له هرو ۵ تر ۷ ور□و پور□ یو □لل اوبه ورک□ئ. • د خاور□ په سطحه د اوبو جمع ک□دو □خه □ان وساتئ □که چ□ دا د ری□و ناروغ□ پیدا کوی.

	حاصل راټولول او ساتل یې	• مېوه هغه مهال راټوله کېږي چې مېوه ځلا لرونکې، نرمه او کلکه وي. • د مېوې تولید د زیاتولو لپاره، هرو ۳ یا ۴ ورځو کې یو ځل د میوې راټولول وکړئ. • د نبات د زیان مخنیوي لپاره له چاقو یا بیاتې څخه استفاده وکړئ. • تازه راټول شوي بانجان په له۱۰ تر ۱۲ حرارت سانتي ګراد او ۹۰٪ رطوبت کې وساتئ. • دا کولی شي له ۷ تر ۱۰ ورځو پورې وساتل شي. • د ډیر ټیټ حرارت په ځای کې د ساتلو څخه ډډه وکړئ – ممکن یخ شي.
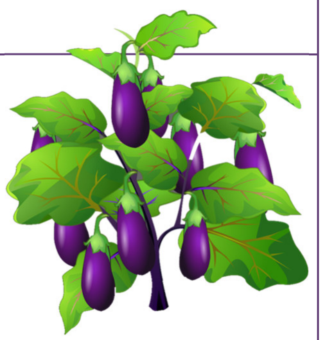	د محصولاتو اندازه	• په خلاصه فضا کې کرنه (عادي ډولونه): • له ۲۵ تر ۴۰ ټنه فی هکتار (له ۲,۵ تر ۴ کیلوګرام په هر مربع متر کې) • د لوړ حاصل هیبرید ډولونه (د مناسبې پاملرنې او مدیریت سره): • له۴۰ تر ۶۰ ټنه فی هکتار (له ۴ تر ۶ کیلوګرام په هر مربع متر) • ګلخانه کې کرنه (محافظتی کرنه): • له ۶۰ تر ۸۰ ټنه فی هکتار (له ۶ تر ۸ کیلوګرامه په هر مربع

د تورو بنجانو عامې ناروغۍ:

ناروغي/وباء	درملنه	انځور
د ناروغیو وېش		
په پاڼه کې د سرکو سپورا لکه یا داغ	• د هغو تخمونو یا کوچنیو نباتاتو څخه استفاده وکړئ چې د بوټو د افتونو څخه پاک وي او په ضدعفوني شوي خاوره کې کرل شوي وي. • د هر ډول فنګس د له منځه وړلو لپاره، تخمونه د فنګس ضد موادو پواسطه درملنه وکړئ. • تخمونه په سطحي توګه وکرئ یا تر هغې پورې کرنه وځنډوئ چې خاوره ګرمه شي.	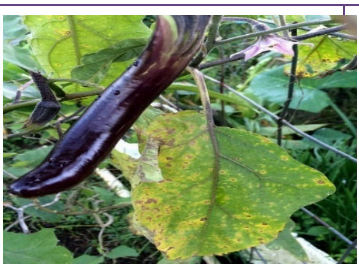
د مېوې تخریب او فوموپسیس	• ککړ نباتات له منځه یوسئ ترڅو د ناروغۍ فکتورونه کم شي. • یوازې د ناروغۍ څخه پاک تخمونه او روغ پېلکي وکاروئ. • د ناروغۍ د کنټرول لپاره، ممکن اړینه وي چې مناسب فنګسایډونه وکارول شي.	
فایتوف ناروغي	• که د ناروغۍ نښه ووینئ، د دوه کلونو لپاره غیر حساس نباتات په متناوب ډول وکرئ. • د پاسنۍ زیاتو اوبو ورکولو (د باراني سیستم) څخه ډډه وکړئ. • یوازې په هغو خاورو کې کر وکړئ چې د اوبو د جذب توان ولري.	

د حشراتو وش		
حشر (شفتالو حشره، کچالو حشره)	• له د مخک چ کت وکئ، ترلاسه کئ چ هی حشره شتون نلري. • که امکان ولري، مقاومت لرونکی ولونه وکاروئ. انعکاسی مالچونه لکه د سپین رن پلاستیک کولی شی د نبات خه د حشرو د تغذی مخنیوی وکی. مقاوم نباتات کوی شی د تزو اوبو په پاشلو سره حشر له پاو جلا کی.	
قانقزک کلراو	• د د حشر کنرول کولی شی ستونزمن وی، کله چ دا حشره د حشراتو ضد دواوو په واند لو مقاومت لري. • په کورنیو بونو ک: د کچالو وختی او مختلف ولونه کرل باعث کیی چ نباتات د رو زیانونو خه خوندی پات شی. • بالغ حشرات او لارواان باید له نباتاتو خه وایستل شی او د صابون په اوبو سره له منه یول شی.	
کمرنگه حشرات	• ه ده چ د د آفتونو د رندو خه مخک له محافظتی پوونو (نرم پلاستیک یا د لامبو جال) خه استفاده وشی ترو د فزیکی خن په توه د وانو بوو ساتنه وشی. • همدارنه، تخم باید ژر وکرل شی ترو بوی مخک له د چ آفت پر حمله وکی کافی وده کی وی او ری ی یین کی وی، کله بالغ بوی د وانو بوو په پرتله ل زیانمن کیی.	

پالک:

• پالک یوه شنه او وره سبزی ده. د پالکو پا ویتامین Aاو C، اوسپنه، کلسیم او فایبر لري. دغه سبزی د صحت لپاره یره وره ده او په خوو ک کارول کی. د پالک خول د سترو د روغتیا، د زه ناروغیو مخنیوی، د شکر کنرول، د بدن

د پالک د کرلو طریق□

سمبول	د کرلو لار□ چار□	طریقه
	د تخم د کرلو وخت	• له مارچ تر اپریل
	د دوچو تر م□ن□ وا□ن	• له ۲۰ تر ۳۰ سانتی‌متره
	د بو□و تر م□ن□ وا□ن	• له ۴۰ تر ۵۰ سانتی‌متره (خوا په خوا کرنه ي□ هم رواج ده)
	د پخ□دو وخت	• د کرلو □خه ۴۰ ور□□ وروسته (شون□ ده چ□ شنه پالک له ۲۵ □خه تر ۳۰ ور□و پور□ هم را□ول شی.)
	د ضرورت و□ تخم مقدار	• له ۲۰ تر ۲۵ کیلوگرام فی هک□ار
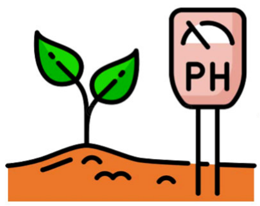	د خاور□ پی ا□چ	• له ۶.۰ تر ۷.۵ (په نسبتا ت□زاب□ او عادی خاوره ک□)
	د تخم د ک□ت ژوړتیا	• د پالک تخمونه له ۱ تر ۱،۵ سانتی‌مترو (تقریباً نیم انچه) ژوره □مکه ک□ وکرئ.
	طبیعی سره	• له ک□ت دمخه، په هر هکتار □مکه ک□ باید له ۱۵ تر ۲۰ □نه حیوانی سره اضافه شی.

	توره سره	• د کرلو پر مهال له ۸۰ تر ۱۰۰ کیلو□رام توره سره وکاروئ.
	یوریا (سپینه سره)	• په هر هکتاره ک□ له ۴۰ تر ۶۰ کیلو□رامه، معمولا د پا□و تویدو وروسته او د نبات د چ□ک□ ود□ په وخت ک□ وکارول شي.
	ا□ین اقلیم	• د نبات غوره وده له ۱۵ تر ۲۰ درجو □رم□ ک□ پ□□ی□ی. • زیاته تودوخه (له ۲۵ درجو □خه □□ر) نبات ا□ کوي □ چ□ ژر □لان تولید ک□ی.
	د ری□و سیستم	• چ□ ری□□ ی□ □□ا□ ژور□ وي او په نرمه خاوره ک□، چ□ اوبه ژر جذبوي او د عضوي موادو له م□خ غني وي، □ه وده کوي.
	د کرلو طریقه	• کر□ه ای کرل او د تخم خپرول (ش□ل) • خاوره باید حاصلخیزه، نرمه او د اوبو د جذب او ساتلو و□تیا ولري.
	آبیاری /اوبه ورکول	• د خاور□ سالم□ او نمجن□ ساتلو لپاره منظم□ او سپک□ اوبه ورکول ضروري دي. • د اوبو اندازه باید مناسبه وي، که نه نو دا به د پا□و په خوند او کیفیت ک□ کموالی راولي. • په یخ آب و هوا ک□، په ۵ تر ۷ ور□و ک□ اوبه ورک□ئ. • په □رم آب و هوا ک□، هر ۲ تر ۳ ور□و ک□ اوبه ورک□ئ تر□و د □لونو د وخت مخک□ د تولید مخه ونیول شي.
	حاصل را □ولول او ذخیره کول	• حاصلات باید هغه وخت را□ول شي چ□ پا□□ نرم□ وي او مطلوب□ اندازه ته ورسی□ی (عموماً په هر بو□ی ک□ له ۸ □خه تر ۱۰ پا□و پور□) وي. • بهرن□ پا□□ یا □ول بو□ی پر□ ک□ئ. • له صفر ۰ □خه تر ۲ درجو سانتی□ر□□ ک□ په او□ده رطوبت ک□ د ۱ □خه تر ۲ اونیو پور□ باید وساتل شي.
	من□نی حاصل	• په عادي شرایطو ک□ د هر هک□ار لپاره له ۸ □خه تر ۱۲ □نه • په □ه مدیریت یا خوندی ک□ت ک□ د هر هکتار لپاره له ۱۵ □خه تر ۱۸ □نه.

د پالکو ناروغ□ او د هغوی درملنه

د ناروغ□ نوم	درملنه	انځور
د فن□سونو ک□□وریان□		
د پا□و زن□ین ک□دل	• یواز□ د ناروغ□ □خه پاک د نباتاتو تخم وکاروئ. • که امکان وی، د پاش□دونکی اوبو یا له باران اوبو ورکولو □خه □□ه وک□ئ. غوره ده چ□ د نبات ری□و ته اوبه ورک□لی شی تر□و پا□□ وچ□ پات□ شی. • که ناروغی خپره شی، □ین□ وختونه د مسو لرونکی فن□س وژونکی مواد کارول کی□ی، خو دا مواد عموماً د ناروغ□ په کن□رول ک□ □یر اغیزمن نه وی.	
نیمه پخول	• پالک په هغه خاورو ک□ وکرئ چ□ اوبه پک□ ت□ر□دای شی. • د اوبو ورکولو مدیریت داس□ وک□ئ چ□ خاوره □□ره لنده نه شی. • له هغو تخمونو استفاده وک□ئ چ□ د فن□س ضد موادو سره □ درملنه شو□ وی. • په یوه □ای ک□ د پالک له پرله پس□ کرلو □خه □□ه وک□ئ.	
د حشراتو □له بندی		
د پا□و غنجیدل	• که کهن□ یا حشر□ یواز□ په □و پا□و یا □ان□و برید وک□ی، نو کولای شو د □ برخو پر□ کولو سره افت کن□رول ک□و. • مخک□ له د□ چ□ بو□□ انتقال شی، □ا□ ترلاسه ک□ئ چ□ داس□ افت شتون نه لری. که امکان ولری د آفتونو پر و□اند□ مقاومت لرونکی □ولونه وکرئ. • انعکاسی مالچونه لکه د سپینو زرو رن□ پلاستیک کولی شی افتونه د بو□و د خو□لو □خه لر□ وساتی. • په مقاومت لرونکو بو□و باند□ اوبه په لو□ فشار وپاشئ تر□و افتونه له پا□و جلا شی.	
د □لیبزو چینجیو کن□رول	• د □لیبزو چینجیو د طبیعی کن□رول لپاره د طبیعی دو□منانو له لار□ بیولوژیکی کن□رول شامل دی چ□ لاروا پرازی□ی کوی او د Bacillus thuringiensisکارول هم پک□ شامل دی. • د سودا□ریز□ کن□رول لپاره کیمیاوی مواد شتون لری، خو □یری هغه چ□ د کورنی باغونو لپاره موندل ک□□ی، د لارواو د کن□رول په برخه ک□ □یر اغیزناک نه دی.	
لوپر چینجی کن□رول	• د لوپر چینجیو نفوس معمولا د طبیعی د□منانو لخوا په توازن ک□ ساتل ک□□ی. که دغه چینجی ستونزمن شی، کولای شو چ□ د لاروه په لاس ی□ د بو□و □خه راټ□ول ک□و. • د منل شویو طبیعی میتودونو یوه لار د Bacillus thuringiensis مطابقت دی، چ□ په مؤثره تو□ه □وان لاروه له من□ه و□ی.	

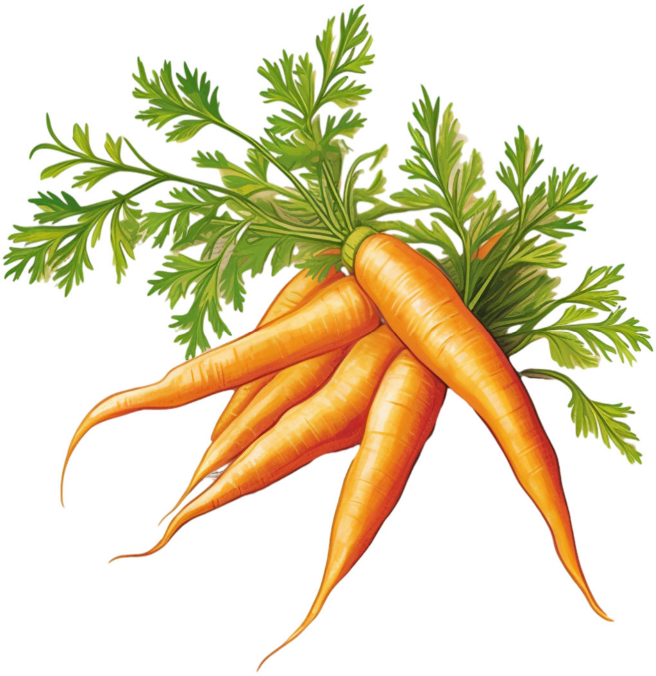

گازره:

□ازر□ د من□ن□ آسیا اصلي سبزي ده او خورا □□وره ده. □ازر□ □یر وی□امین A او C لري چ□ د بدن د پیاو□ی کولو او د ناروغیو د مخنیوی لپاره مرسته کوي. □ازر□ د ز□ه لپاره □□ور□ دي او د خوراک هضم ک□ مرسته کوي، □که چ□ □□ر فایبر پک□ شته. □ازر□ تر بل□ هر□ سبز□ زیات وی□امین A لري. □ازر□ □ان□□ی مواد هم لري چ□ کاروتینوای□ او فلیونوای□ نومی□ی او بدن د ناروغیو □خه ساتي. بی□ا کارو□ین د د□ موادو □خه یو دی چ□ د ز□ه، ستر□و او عمومي روغتیا لپاره خورا □□ور دي. هر □ومره چ□ د □ازر□ نارنجي رن□ تیاره وي، هومره ی□ □□ه زیاته ده.

د □ازرو د کرلو طریق□:

سمبول	د کرلو ا□خونه	طریقه
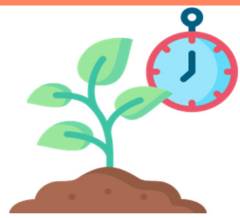	د تخم د کرلو وخت	• له سپتمبر تر نوامبر
	د دوچو تر م□ن□ وا□ن	• ۲۰ سانتي‌متر
	د بو□و تر م□ن□ وا□ن	• ۵ سانتي‌متر
	د ک□ت ژوروالی	• د تخم د در□ چنده اندازه
	د پخیدو وخت	• له ۷۵ تر ۱۰۰ ور□و (د د□ول او هوا له مخ□)

	د ا□تیا و□ اندازه تخم	• له ۴ تر ۶ کیلوگرام په فی جریب □مکه ک□
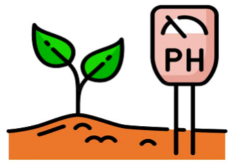 	د خاور□ پی اچ	• له ۶.۰ تر ۷ (په نسبتا تیزابی او عادی خاوره ک□)
	طبیعی سره	• له ۲۰ تر ۲۵ □نه په هر هکتار ک□ د □مک□ د چمتو کولو پر مهال د حیوانی سر□ سره □□ه شی.
 	توره سره	• په هر هکتار ک□ باید د کرلو پر وخت له ۱۰۰ تر ۱۲۰ کیلو □رامه تطبیق شی تر□و ری□□ □□واکمنه وده وک□ی.
 	یوریا (سپینه سره)	• له ۶۰ تر ۸۰ کیلو□رامه په هر هکتار ک□ باید دوه □ل□ تطبیق شی: لوم□ی □ل د کرن□ □خه ۳۰ ور□□ وروسته. دوهم □ل، د ری□و د وده کولو په مرحله ک□ (تقریباً د کرن□ □خه ۵۰ تر ۶۰ ور□□ وروسته).
	مناسب اقلیم	• مناسبه تودوخه: له ۱۵ نه تر ۲۵ درجو سانتی □راد • □ل تر □ه تودوخه: کم سا□ه زغملی شی، خو سخت سا□ه کولای شی ری□و ته زیان ورسوی. • غوره تودوخه: له ۳۰ درجو سانتی □ر□□ه پورته تودوخه کولای شی د ری□و ضعیفیدو او تریخوالی سبب شی.
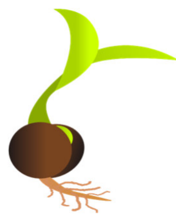	ری□ه یی سیستم	• د ری□□ □ول: ژور ری□ه‌یی سیستم • اصلی خو□نیزه ری□ه په خاوره ک□ ژوره وده کوی او کوچن□ جانبی ری□□ لری چ□ د خو□و مواد جذبوی.
	د ک□ت طریقه	• تخمونه باید په مستقیم □ول پر چمتو شو□ خاوره باند□ وشیندلی شی. • خاوره باید نرمه، ژوره او د اوبو د جذب و□تیا ولری. • سخته خاوره کولی شی د ری□و د مناسب□ ود□ مخه ونیسی.
	آبیاری/اوبه ورکونه	• له کرلو مخک□ □مک□ ته باید اوبه ورک□ل شی تر□و خاوره لنده شی. • خاوره د بو□ی د را □وکیدلو لپاره باید کافی لمده وی. • له کرلو وروسته، هره اوون□ یو □ل اوبه باید ورک□ل شی.

	حاصل را ټولول او ذخیره کول	• له۱۰ تر ۱۵ ورځو مخکې راټولولو، اوبه ورکول ودروئ. • د ګازرو پاڼې کومې چې د خاورې له سطحې څخه له ۲,۵ تر ۵ سانتي متره لوړې وي پرې کړئ. • ګازرې معمولاً د ۹۰ ورځو وروسته د راټولولو لپاره چمتو وي.
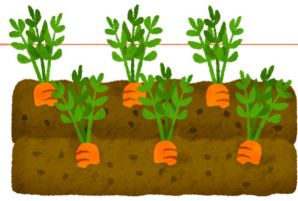	د حاصلاتو اندازه	• په هر جریب کې له ۸ تر ۱۲ ټنه (د خاورې، د تخم ډول او اقلیم په نظر کې نیولو سره). • په مناسبو شرایطو کې، حاصلات کولی شي تر ۱۵ ټنو پورې جریب ته ورسیږي.

د ګازرې ناروغۍ او درملنه:

ناروغي	درملنه	انځور
پوډري سپینکی	• فنجي وژونکي مواد چې سلفر او مانکوزیب ولري په توصیه شوې اندازه وکاروئ	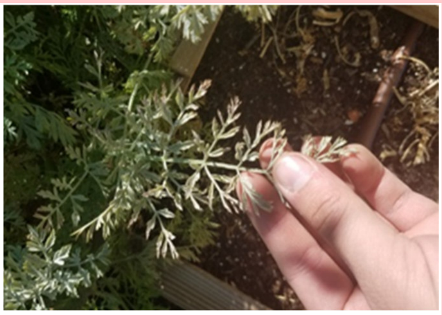
نرمه بکتریایي ککړتیا	• د ریښو د زیانمنیدو په دوران کې د میوې د راټولولو مخنیوی وکړئ او ککړې ریښې یې لیرې کړئ.	
ریښه – غوزه	• کرونده د غیر کوربه بوټو لکه جوارو سره ګډه کړئ. • مارګولینونه د موسمونو ترمنځ وکرئ او کله چې ځمکه چمتو شي، وې کاروئ. • ·مارګولینونه د لیکو او لارو په اوږدو کې هم کرل کېدای شي	
د الټرنېریا سوځیدنه	• له مقاومو یا زغملو ټولونو لکه Terracotta او S-505 څخه استفاده وکړئ. • که ککړتیا جدي وي، د فنګس وژونکو لکه Mancozeb یا Chlorothalonil څخه استفاده وکړئ، د لارښوونو سره سم سپارښتل شوې اندازه مراعات کړئ.	

تراتیزیک

- تراتیزک بو□ی د ختی□□ مدیترانه□ سیمه□ محلی بو□ی دی. دغه بو□ی کلنی شین وی او له۲۰ □خه تر ۳۰ سانتی‌مترو پور□ وده کوی. تراتیزک کولی شی خام وخو□ل شی او کله ناکله پخی□ی هم. تراتیزک د C او E وی□امینونه لری چ□ قوی ان□ی‌اکسیدانت اغیز□ لری. دغه وی□امینونه د بدن ساتنه کوی د زیان رسوونکو آزادو رادیکالونو په و□اند□ او د سرطان حجرو ود□ مخه نیسی. تراتیزک معمولا تازه، په سلادونو ک□ یا د نورو سبزیجاتو سره یو □ای خو□ل کی□ی.

د تراتیزکو ناروغ□ او تداوی:

سمبول	د کرن□ ا□خونه	طریقه
	د تخم د کرلو وخت	• لوم□نی کر: د مارچ من□ن□ میاشت دوهم کر: د جولای میاشت دریم کر: د سپتمبر میاشت
	د لیکو تر م□ن□ وا□ن	• له ۱۵ تر ۲۰ سانتی‌متر
	د دوچو تر م□ن□ وا□ن	• له ۱۵ تر ۲۰ سانتی (له ۴ تر ۵ انچ)
	د کرلو ژوروالی	• له ۳ تر ۵ سانتی‌متره (د خاوری د □ول له مخ□؛ په نرمه خاور□ ک□ ژوره، په نسبتاً سخت□ خاوره ک□ سطحی ژوره).
	د پخیدو وخت	• له ۳۰ د ک□ت □خه تر ۶۰ ور□و وروسته • لوم□ی حاصل کولای شی په در□یمه یا □لورمه اون□ ک□ پیل شی.
	د ضرور و□ اندازه تخم	• له ۲۵۰ تا ۳۰۰ گرام تخم په ۱۰۰ متر مربع ک□
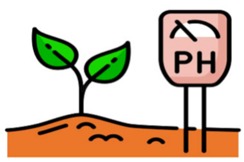	د خاور□ پی اچ	• له ۶.۵ تر ۷.۵

	طبیعي سره	• له کښت مخکې له ۳ تر ۵ ټنه کمپوسټ یا حیواني سره
	توره سره	• د کرلو په وخت کې له ۳۰ تر ۴۰ کیلوګرامه توره سره دې وکارول شي.
	یوریا (سپینه سره)	• د کښت د ځای پر ځای کولو وروسته (شاوخوا له ۲ تر ۳ اوونیو وروسته) ۲۵ تر ۳۰ کیلوګرامه یوریا ورکړئ. • د سرې په تدریجي ډول ورکول غوره دي: لومړی ۱۵ کیلوګرامه، بیا دوه اوونۍ وروسته له ۱۰ تر ۱۵ کیلوګرامه. • همېشه د یوریا د کارولو وروسته خاورې ته اوبه ورکړئ ترڅو د حساسو نباتاتو سوځېدنې مخه ونیول شي.
	اقلیم	• د ودې لپاره مناسبه تودوخه د ۱۰ نه تر ۲۰ درجې ده.
	ریښه یي سیستم	• فایبروسي او لږ ژورې ریښې.
	د کرلو طریقه	• تخمونه په مستقیم ډول پر چمتو شوې خاوره باندې وشیندل شي. • خاوره باید نرمه، ژوره او د اوبو د جذب وړتیا ولري. • سخته خاوره کولی شي د ریښو د مناسب ودې مخه ونیسي.
	آبیاري / اوبه ورکونه	• د اوبو مقدار او وخت د ځای شرایطو پورې اړه لري. په هغو سیمو کې چې کافي باران وي، د اوبولګولو اړتیا کمه ده، خو په وچو سیمو کې اړینه ده چې اوبه لګول د صحیح پلان سره سم ترسره شي. • اوبه لګول باید هر ۵ ورځې وروسته ترسره شي.
	د حاصل را ټولول او ذخیره کول	• تره‌تیزک باید هغه وخت راټول شي کله چې تخمونه په بشپړ ډول رسېدلي وي او رطوبت یې شاوخوا له ٪۱۶-۱۴ وي. • په دې پړاو کې، تخمونه کلک او وچ وي او په اسانۍ سره بېلېدای شي. • په راټولولو کې ځنډ د تخمونو له منځه تلو او د حاصل کمېدو لامل کېدای شي.
	د حاصلاتو اندازه	• په هر جریب کې د کرنې په هر پړاو کې له ۸۰۰۰ تر ۱۲۰۰۰ کیلوګرامه (یا ۸ تر ۱۲ ټنه)

ناروغي/آفت	درملنه	انځور
سپین رنګه کپک: د پاڼو په لاندېنیو برخو کې د ژېړ – شین یا سپین□ نښانونو وده.	• هوا ته وده ورکړئ، له اوبو ورکولو څخه ډډه وکړئ او که اړتیا وي د فنګس ضد درمل وکاروئ.	
سپین پوډر: د پاڼو پر سر سپین پوډري □وله □لیکه	• د نبات خرابې شوی برخې لرې او له منځه یې یوسئ، د هوا جریان ښه کړئ او که اړتیا وي د فنګس ضد مواد وکاروئ.	
نرمه بکتریایي خرابي: د ډډونو او پاڼو نرم او لمدې ساحې چې چپه کېږي.	• ککړ نباتات له منځه یوسئ، د زیاتو اوبو له ورکولو څخه ډډه وکړئ او د اوبو □ا□کی ښه منظم کړئ.	
انترکوز: په پاڼو او ډډونو باندې تیاره او ژورې زخمې.	• د نبات ککړې برخې لرې او ختمې کړئ، د فنګس ضد درمل وکاروئ او حفظ الصحه مراعات کړئ.	

گشنیز/دا□یا:

د □شنیز / دا□یا سبزی خوشبویه او □□وره سبزی ده چ□ په □ولـه ن□□ ک□ کرل کی□ی. پا□□، □□ او تخم ي□ په خو□و او دوا ک□ کـارول کـــــــــــــــــــــــــیـــــــــــــــــــــــــ□ی.

د □شنیز تخم د خو□و هضم، د بدن □واک لو□ولو او د نس نرموالــی او د کمولو لپاره □□ور دی. دا بو□ی هم تازه او هم د پو□ر په ب□ه پــه خــــوراکـــونـــو کــــ□ کـــــارول کـــــیــــ□ی.

□شنیز يو مخکينی نبات دی او له ميلاد مخک□ له شاوخوا ۱۵۰ کلونه راهيس□ د خو□و او دوا لپاره کارول شوی دی. د د□ تخم لا هم داس□ اسانسونه جــو□وی

د گشنیز / دا□یا د کرلو طریقه:

سمبول	د کرن□ ا□خونه	طریقه
	د تخم د کرلو وخت	• معتد□ل□ سیم□: د پسرلی شروع یا د منی موسم • □رمسیر/نیمه□رمسیر سیم□: د اکتوبر نه تر نومبر پور□
	د لیکو تر م□ن□ وا□ن	• له ۱۵ تر ۲۰ سانتی‌متر
	د دوچو تر م□ن□ وا□ن	• له ۳۰ سانتی‌متر (۱۲ انچ)
	د ک□ت ژوروالی	• له ۱،۵ تر ۲،۵ سانتی‌متر (له ۰،۵ تر ۱ انچ)
	د پخیدو وخت	• له ۹۰ تر ۱۰۰ ور□و (د د□ □ول او هوا په نظر ک□ نیولو سره)
	د تخم د ضرورت و□ مقدار	• په هر هکتار ک□ له ۱۰ تر ۱۵ کیلو□رامه (د □□ وده لپاره، د پوستکی نه لرونکی او مات شوی تخمونه د استمال توصیه کی□ی).
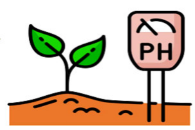	د خاور□ پی اچ	• له ۶،۵ تر ۷،۵ (له خنثی خاور□ تر ل□ قلیایی)
	طبیعی سره	• د کرلو □خه مخک□ په هر هکتار ک□ له ۵ تر ۱۰ □نو پور□ کمپوست یا حیوانی سره وکارول شی
	توره سره	• په هر هک□ار ک□ د ک□ت پر مهال ۱۰۰ کیلو □رامه تطبیق شی.

	یوریا (سپینه سره)	• سپینه سره په دوو پ▯اوونو ک▯ په هر هکتار ک▯ ۵۰ کیلو▯رام تطبیق شي؛ نیمایي ی▯ د ک▯ت پر وخت او بله نیمایي ی▯ د ک▯ت ▯خه ۳۰ ور▯▯ وروسته.
	مناسب اقلیم	• مناسبه تودوخه: له ۱۵ ▯خه تر ۲۵ درج▯ سانتي▯راد پور▯ • ل▯ تر ل▯ه تودوخه: ل▯ یخ زغملای شي، خو سخت یخ کول▯ شي ری▯و ته زیان ورسوي. • اعظمي تودوخه: له ۳۰ درج▯ سانتي▯راد ▯خه لو▯ه تودوخه کول▯ شي د ری▯و د کمزور▯ جو▯▯دن▯ او د هغوی د خوند ترخیدولو سبب شي.
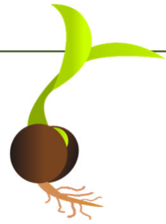	ریی▯ه یي سیستم	• د ژورو ری▯و سیستم (شن▯ه ری▯ه) د نریو ▯ان▯ي ری▯و سره
	د کرلو طریقه	• تخمونه په لاس باند▯ پر خاوره وشیندئ او بیا ی▯ په احتیاط سره د یو▯ چن▯کي ب▯ل په مرسته پر هغو خاوره برابره ک▯ئ.
	آبیاري/ اوبه ورکونه	• د اوبو ورکولو ا▯تیا له ۳ تر ۴ ▯له ده: • لوم▯ي اوبه ورکول سمدلاسه وروسته له کرلو • راتلونکي اوبه ورکونه له ۱۵ تر ۲۰ ور▯و پور▯ د خاورو ▯ول▯ او د هوا د شرایطو له مخ▯ ترسره کی▯ي.
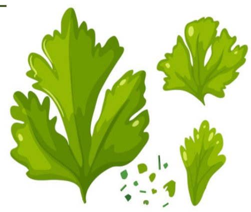	حاصل را▯ولول او ذخیره کول	• پا▯▯ له کرلو وروسته له ۳۰ ▯خه تر ۴۵ ور▯و پور▯ را▯ول▯▯ي. • د تخمونو د را▯ولولو لپاره، کله چ▯ د بو▯ي زیاتره برخ▯ ژی▯▯ شي او تخمونه وچیدل پیل ک▯ي، را▯ولول ترسره کی▯ي. • بو▯ي د حاصلاتو د را▯ولولو مخک▯ پر▯ کی▯ي او په سیوري ک▯ وچ▯▯ي.
	من▯ني حاصل	• شن▯ پا▯▯: په هر هکتار ک▯ له ۵ تر ۷ ▯نه • تخمونه: په هر هکتار ک▯ له ۷۰۰ تر ۱۲۰۰ کیلو▯رامه

ناروغۍ، آفات او د هغوی تداوی:

ناروغي / آفت	درملنه	انځور
د بکتریاوو ډلبندي		
د پاڼو پر سر د باکتریا داغونه	• د گشنیز بوټي په داسې خاورو کې وکرئ چې د اوبو جذبولو وړتیا ولري. • اجازه ورکړئ چې بوټي د بیا اوبه کولو مخکې وچ شي. • د بوټو د زیانمنیدو مخنیوی لپاره د حاصل اخیستو په وخت کې له ټپولو ډډه وکړئ څو د حاصل وروسته ناروغۍ وده ونکړي. • ټول تجهیزات په منظم ډول ضدعفوني کړئ.	
د ویروسي ناروغیو ډلبندي		
د ګازرو ویروسي لیکې یا خالونه	• هغه کروندې چې د ژمي له خوا پکې ګازرې پاتې شوي وي، په داسې نږدې ساحو کې د گشنیزو له کرلو ډډه وکړئ.	
د فنګسي ناروغیو ډلبندي		
میوه یې بوټی	• په هغو خاوره کې چې اوبه نه جذبوي، یخ او نمجنه وي، له کرولو ډډه وکړئ. • په لوړو ساحو کې یې کرنه دا مرسته کوي چې خاورې ته د اوبو جذب ښه شي. • له لوړ کیفیت لرونکو تخمونو چې ژر وده کوي، استفاده وکړئ. • د تخمونو د کرولو مخکې له فنګسي ضد موادو سره یې درملنه وکړئ څو د فنګسي ناروغیو عوامل له منځه لاړ شي.	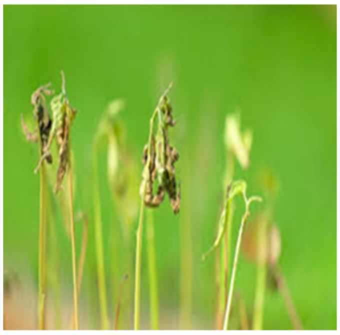
د حشراتو ډلبندي		
حشرې (کهنې) (د ګازرو کهنې – بید کهنه)	• که دغه حشرې / کهنې یوازې په څو پاڼو یا څانګو محدودې وي، نو د دې برخو پرې کولو سره آفت کنټرولیدی شي. • مخکې له دې چې ځوانې ونې انتقال کړئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې حشرې یا کهنې پکې نشته. • که ممکن وي، د نباتاتو بېلابېل ډولونه وکرئ.	
ډلیبیز چینجی	• د دلییزو چینجیو د طبیعي کنټرول لپاره د طبیعي دوښمنانو له لارې بیولوژیکي کنټرول شامل دی چې لاروا پرازیتي کوي او د Bacillus thuringiensis کارول هم پکې شامل دي. • د سوداګریزې کنټرول لپاره کیمیاوي مواد شتون لري، خو ډیری هغه چې د کورني باغونو لپاره موندل کیږي، د لارواوو د کنټرول په برخه کې ډیر اغیزناک نه دي.	

ملی سرخک:

- ملی سرخک یو کلن□ بو□ی دی چ□ له B1، B2او B3وی□امینونو □خه □ک ده. ملی سرخک د پو□اشیم، فاسفورس، کلسیم او سو□یم □ه سرچینه ده. د خو□و د □□و سرب□ره، ملی سرخک درملنه □□□ هم لری او د پوستکی لپاره □□ور دی او د هغ□ د رطوبت په ساتلو ک□ مرسته کوی.

سمبول	د کرن□ ا□خونه	طریقه
	د تخم د کرلو ن□□ه	• له فیبروی تر مارچ
	د لیکو تر م□ن□ وا□ن	• له ۱۵ تر ۲۰ سانتی‌متره
	د بو□و تر م□ن□ وا□ن	• له ۵ تر ۷ سانتی‌متره
	د ک□ت ژوروالی	• له ۱.۵ تر ۲ سانتی‌متره
	د پخیدلو وخت	• وختی اچول شوی □ولونه ی□ له ۳۰ تر ۴۰ ور□و پور□ پخی□ی. • ناوخته ک□ت کیدونکی □ولونه ممکن له ۵۰ تر ۶۰ ور□و پور□ وخت ته ا□تیا ولری.
	د کرلو لپاره د تخم ا□ین مقدار	• په هر جریب ک□ له ۱ کیلو□رام (ن□د□ ۲۰۰۰ متره مربع)
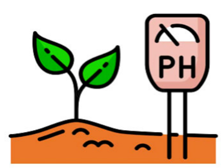 	د خاور□ پی اچ سطحه	• له□۰۶ تر □۰۷ پور□ (نسبتا تیزابی تر منن□ن□)

	د ک□ت وخت □ي	• د س□□ هوا سبزیجات له ۱۲ تر ۲۵ درج□ سانتي □راد تودوخه ک□ غوره وده کوي • په س□و سیمو ک□ د اپریل په میاشت ک□ کرل ک□□ي
	طبیعي سره	• د خاور□ د چمتو کولو په وخت ک□ د هر جریب لپاره له ۸ تر ۱۰ □نه عضوي سره وکاروئ.
	توره سره	• له ۴۰ تر ۵۰ کیلوگرام فی جریب
	یوریا (سپینه سره)	• له ۳۰ تر ۵۰ کیلوگرام فی جریب
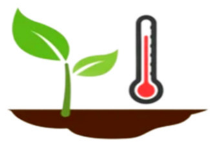	مناسب اقلیم	• د ودې لپاره مناسبه تودوخه له ۱۰ □خه تر ۲۵ درج□ ده .
	ری□ه یي سیستم	• ری□□ ی□ اصلي محور دی چ□ سره د ملي سرخک د خو□و برخ□ ته رسی□ي. • د ری□□ د □□ ود□ لپاره نرم□ خاور□ او د اوبو د ساتلو و□تیا ته ا□تیا لري.
	د ک□ت یا کرلو طریقه	• د کتارونو تر من□ وا□ن: ۳۰ سانتي متره د بو□و تر من□ وا□ن: ۱۰ سانتي متره
	آبیاري / اوبه ورکونه	• له هرو ۵ تر ۷ ور□و پور□ په ور□ ک□ یو □ل
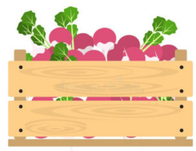	د حاصلاتو را □ولول او ساتل	• له ۲۰ تر ۴۰ ور□و وروسته کرلو
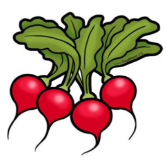	د حاصلاتو اندازه	• د ملي سرخک حاصل په من□نی کچه په هر جریب ک□ له ۸۰۰۰ □خه تر ۱۰۰۰۰ کیلو□رامو پور□ (توپیر لری چ□ د د□ □ول او د اداره کولو د طریق□ په اساس مختلف وی) دی.

د ملی سرخکو ناروغ /آفات او د هغوی درملنه:

ناروغی/آفت	درملنه	انور
د فنسونو لبندی:		
د آلترناریا ناروغی	• د تصدیق شوی، معیاری او له ناروغیو پاکو تخمونو خه استفاده وکئ. • له کرن مخک تخمونه په رمو اوبو ومینئ. • د براسیکا له کورن پرته نور نباتات وکرئ ترو د کرنیز تناوب رعایت شوی وی. • نباتاتو ته اوبه ورکول د سهار په ساعتونو ک وکئ ترو د ور په اودو ک د وچدو فرصت ولری. • د فنسونو مناسب او ضد مواد وکاروئ.	
نرم کپک	• د حاصل اخیستلو خه وروسته، ول اضافی نباتات له مک پاک کئ. • د راسیکا له ا پرته د نورو نباتاتو کت کولو سره د کرن دوره تعقیب کئ. • د مناسبو فنس ضد درملو کارول کولی شی د د زیان رسوونکی په کنرول ک مرسته وکی.	
فوزاریوم یا د پاو ژیوالی	• د ملی سرخک د بلابلو مقاومت لرونکو ولونو د کرلو سره، کولای شو د د ناروغ مخه ونیسو. • کله چ د ناروغ عامل مستقر شی، کنرول ی ستونزمن کی. • د وسایلو د ضد عفونی کولو سره، کولای شو د ناروغ خپردو مخه ونیسو. • هغه بوی چ د ناروغ ته حساس دی باید په مخک له مخک کک او خاور ک ونه کرل شی.	
د بکتریایو لبندی		
د ریو توریدل	• د ملی سرخک د مقاومت لرونکی ولونه وکاروئ. • د براسیکا له کورن پرته د نورو نباتاتو په کرلو سره د کت د تناوب دوره مراعت کئ.	

کدو:

کدو یوه □□وره سبزي ده چ□ په □□رو سیمو ک□ کرل ک□□ي. دغه نبات د تاک په شکل وده کوي او ژوند ی□ لن□ دی، عموماً یواز□ یو فصل ژوندی پات□ ک□□ي. د کدو پا□□ لوی□ او پراخ□ دي او □لان ی□ ژی□ یا نارنجي رن□ه دي. کدو د انداز□ له مخ□ توپیر لري؛ □ین□ □□ر کوچني وي او □ین□ □□ر لوی شي، حتی له ۳۴ کیلو □خه زیات وزن لري. د کدو پوستکی رن□ □□ری وخت نارنجي وي، خو کله نا کله شین، ژی□، سور یا خ□ هم لیدل ک□□ي. که شرایط □ه وي، □ان□□ ی□ تر ۱۵ مترو پور□ وده کوي. کدو زیاتره د خو□و لپاره او □ین□ وخت د □کلا لپاره هم کرل ک□□ي.

د کدو د کرلو طریق□:

سمبول	د کرن□ ا□خونه	طریقه
	د کرلو وخت	• د پسرلي فصل (د یخ بندان وروسته) یا د باران موسم، د سیم□ په اقلیم پور□ ا□ه لري. په افغانستان ک□ غوره وخت: له دلوی تر ثور میاشت□ یا له سرطان تر اسد میاشت□
	د لیکو تر م□ن□ وا□ن	• له ۲ تر ۳ متره (کدو ته □□ر □ای پکار دی).
	د دوچو تر م□ن□ وا□ن	• له ۱ تر ۲ متره
	د ک□ت ژور والي	• له ۱.۵ تر ۲ سانتي‌متره
	د پخیدو وخت	• د کرن□ وروسته له ۹۰ تر ۱۲۰ ور□و پور□ (د تخم د □ول په نظر ک□ نیولو سره)
	د تخم ا□تیا و□ اندازه	• له ۲ نه تر ۳ کیلو□رامه په هکتار ک□
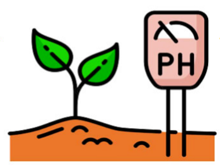	د پي اچ خاور□ سطح	• د ۶,۰ نه تر ۷,۵ پور□ (له حنثي تر نسبتاً ت□زاب□)

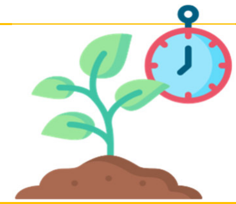	د ک□ت وخت	• د س□و فصل سبزیجات • له ۱۲ تر ۲۵ درج□ سانتی □راد تودوخ□ ک□ غوره وده کوی • په س□و سیمو ک□ د اپریل په میاشت ک□ کرل ک□□ی
	طبعی سره	• په هکتار ک□ د کرن□ د□ مخه له ۲۰ تر ۲۵ □نه خوسا شوی حیوانی سره
	توره سره	• په هر هکتار ک□ د ک□ت پر مهال له ۱۰۰ تر ۱۵۰ کیلو□رامه
	یوریا (سپینه سره)	• د نبات د ود□ په مرحله ک□ په دوره‌یی □ول له ۸۰ تر ۱۰۰ کیلو□رامه سره؛ یو □ل د تاکونود ود□ په وخت ک□ او دویم □ل د □لونو د تولید په وخت ک□
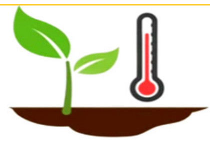	ا□ین اقلیم	• له۲۰ تر ۳۰ درج□ س□لسیوس. د د□ وده په هغه تودوخه ک□ □ه له ۱۵ کمه او یا له ۳۵ □خه زیاته وی کمی□ی
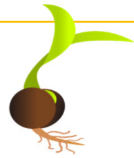	د ری□و سیستم	• دا قوی اصلی ری□□ او پراخ□ جانبی اضافی ری□□ لری. خاوره باید ژوره، حاصلخیزه او □ه وی.
	د ک□ت طریق□	• تخمونه ی□ باید مستقیم په اصلی □مکه ک□ وکرل شی (د □و□ یا کند□ کولو له طریقه). خاوره باید د ش□و او خ□□ مخلوط وی، کافی عضوی مواد ولری او د اوبو د جذب ظرفیت ولری.
	آبیاری / اوبه ورکؤنه	• له کرلو سمدستی وروسته اوبه ورک□ئ. • د ود□ په جریان ک□ منظم □ول اوبه ورکول، په □ان□□ی □ول د □لانو او م□و□ د جو□یدو په وخت ک□؛ په هرو ۷ تر ۱۰ ور□و ک□. • د □□رو اوبو ورکولو □خه □ه□□ وک□ئ.
	د حاصل را □ولول او ذخیره کول	• کله چ□ د م□و□ پوستکی کلک شی او د م□و□ رن□ (ژ□□، نارنجی یا شین، د □ول له مخ□) وروستی رن□ ته بدل شی • د کرلو □خه له۹۰ تر ۱۲۰ ور□و وروسته د را□ولولو پر وخت، په م□وه پس□ باید ل□ تان□□ پات□ شی • په یخ او وچ □ای ک□ باید وساتل شی. • په مناسبو شرایطو ک□، کدو له ۲ تر ۳ میاشتو پور□ ساتل کیدای شی
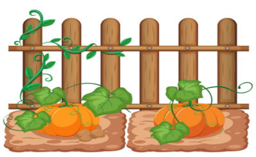	د حاصلاتو اندازه	• د هر هک□ار لپاره له ۲۰ تر ۳۰ □نه حاصل اخیستل کیدی شی – که □ه مدیریت ی□ وشی، دا مقدار کیدای شی زیات شی

د ګردې خپرول

د ګردې خپرول هغه وخت ترسره کیږي کله چې ګرده د نارینه نبات ګل څخه د ښځینه نبات ګل ته انتقال شي. دا پروسه معمولا د حشراتو لکه د شاتو مچیو لخوا ترسره کیږي. ټول نباتات د میوې او تخم د تولید لپاره د ګردې خپرولو ته اړتیا لري.

کدو ځنګه د حشراتو او مچیو پواسطه ګرده افشاني کیږي؟

د ګردې خوررولو لپاره، کدوان په هغو حشراتو متکی دی چې ګرده انتقالوی، په ځانګړې ټول د شاتو مچې. مچۍ کله چې د نرو ګلونو دوره کوی، ګرده راټولوی او د شاتنۍ پښو سره یې نښلوی او په ځانګړو بوجیو کې چې د ګردې کڅوړې په نوم یادیږي ذخیره کوی. کله چې له یوه ګل څخه بل ته ځي، ګرده ښځینه ګلونو ته انتقالوی. دا پروسه د ګردې ورکولو په نوم یادیږي او د ودې او مېوې جوړیدو لپاره اشد ضروری ده.

د شاتو د مچیو له لارې د ګرده اچونې ګرځنوالی	
	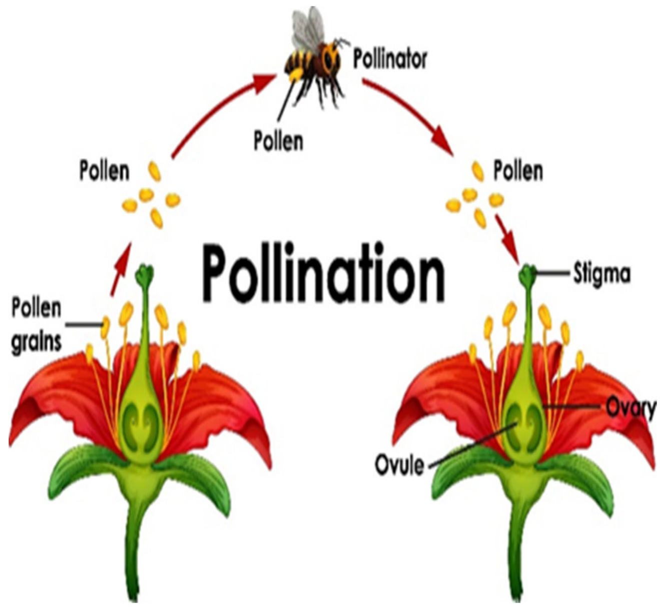

- د کدو نبات نارینه او ښځینه ګلان جلا جلا خو په یوه بوټي کې تولیدیږي.
- ګلان د سهار په لومړیو ساعتونو کې خلاصیږي.
- مچۍ او نور حشرات د خوږې شیرې (نکتار) راټولولو لپاره د نارینه ګلونو خوا ته ورځي او په دې جریان کې ګرده هم له ځانه سره وړي.
- بیا حشره د ښځینه ګل خوا ته ځي، چې د ګل پر شاتنۍ پاڼو کې یې کوچنۍ غده (میوه) لیدل کیږي.
- په همدې وخت کې، ګرده د نارینه ګل څخه د ښځینه ګل میهرباه (سټیګما) ته انتقالیږي.

په کدو □□ د مذکر او مونث □ل تشخیصول:

د کدو مذکر □ل	د کدو مونث □ل
• په نرۍ او مستقیم □ول وده کوی او د □ل په ب□خ □ک هی□ □ول غ□ه یا کوچن□ م□وه (پ□سوب) نه لیدل ک□□ی. • د □ل په دننه □ک یوه برخه شته چ□ stamen نوم□□ی او له □رد□ □که ده. • دا □لان د □□ینه □لو په پرتله ژر او زیات □ر□ندی□ی. • اصلی موخه ی□ د □□ینه □لو د □رده افشانی لپاره □رده تولیدول دی.	• دا په لن□ه او غو□ینه ساقه □ک وده کوی. • د □ل په ب□خ □ک یوه کوچن□ □ُن□ه (کوچنی کدو) لیدل کی□ی چ□ د □ل تخمدان دی او که چ□ر□ □رده افشانی بریال□ شی، میو□ ته بدلی□ی. • د □ل په دننه □ک، یوه مرکزی غو□□ شته چ□ مهر□اه (س□ی□ما) بلل کی□ی. • عموماً د پا□و لاند□ پ□ وی او په آسان□ سره نه لیدل کی□ی. • د نارینه □لونو په پرتله وروسته پرانیستل کی□ی.

د کدو □ل جو□□ت

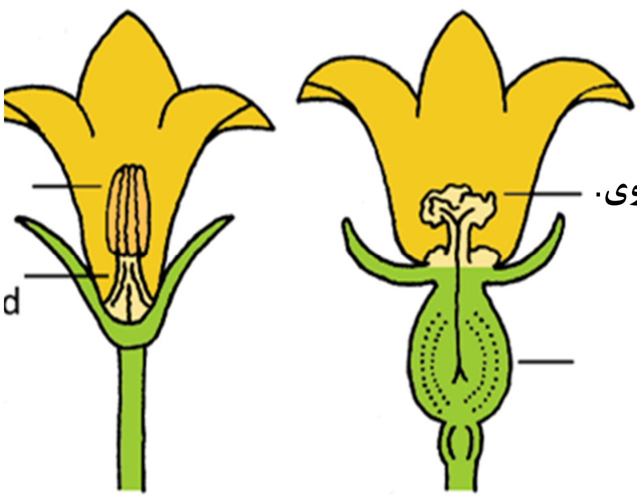

مذکر □ل　　　مونث □ل

د کدو د □لانو د □رد□ خپرولو د لاس په وسیله □ن□ه ک□□ی؟

- که ستاسو په سیمه ک□ د □رد□ خپروونکی حشرات او مچ□ کم□ وی، نو تاسو کولی شئ د لاسی □رده افشانی له لار□ د کدو (او حتی هندوا□و) محصول زیات او تولید او حاصلات زیات ک□ئ.
- لوم□ی، □ا□ ترلاسه ک□ئ چ□ نارینه او □□ینه □لان خلاص دی. هغه □لان چ□ پا□□ ی□ ت□لی وی لا هم د □رده افشانی لپاره چمتو نه دی، نو ت□ل شوی پا□و ته زور مه ورکوئ.
- یو نارینه □ل انتخاب ک□ئ او ورو ورو ی□ را□ول ک□ه. بیا د □ل پا□□ ب□خ ته ن□د□ پر□ ک□ئ چ□ بیرغ □کاره شی.
- دا به د □رده افشانی پروسه اسانه ک□ی او د □□ینه □ل ته به زیان ؤ نه رسی□ی.

WHH WELT HUNGER HILFE

Funded by
the European Union